

NUSRET DİŞO ÜLKÜ'NÜN KUZHEY MAKEDONYA'DAKİ SÜRELİ YAYIN FAALİYETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Zeki GÜREL

Akara-Türkiye

Prof. Dr. Mahmut ÇELİK

İştíp-Makedonya C.

ÖZET

Yugoslavya'nın dağılmasından sonra 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Makedonya Cumhuriyeti, 2019 yılının başlarında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti adını aldı. Nusret Dişo Ülkü, 1938 yılında Kosova'da bir Müslüman-Türk şehri olan Prizren'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğum yerinde yaptı. Yazı ile daha okul sıralarında iken uğraşmaya başladı. İlk şiirlerini Makedonya'nın başkenti Üsküp'te çıkan "Sevinç" dergisinde ve "Birlik" gazetesinde yayınladı. Üsküp'e taşındığında bir ara "Sevinç" ile "Tomurcuk" dergilerinde ve "Birlik" gazetesinde çalıştı. Başta sadece şiir yazdı. Daha sonra hikâye de yazmaya başladı. Çocuklar için yazdığı ilk şiirlerini 1963 yılında "Çocuklarla Ağaçlar", başlığı altında yayınladı. "Diyeceklerim" adlı bir şiir kitabı daha yayımlandı. Çocuklar için yazmış olduğu şiirleri "Çocukların elleri" kitabında topladı. 1972 yılında "Üçgen", 1974'te "Ozan Güncesi" kitapları çıktı. Her iki kitap da yetişkinler için yazdığı kitaplardır. 1977'de "Tito Koçaklaması" şiirler, "Kara İsmet" hikâyeler 1978'de ve 1981'de "Dereden Tepeden" çocuklar için şiirler kitapları yayımlandı. Nusret Dişo Ülkü'nün birçok derlemeleri ve çevirileri var. Şiirleri ve çevirileri Türkiye'de yayınlanmıştır. Nusret Dişo Ülkü halen Üsküp'te yaşıyor. Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de Üsküp Fahri Konsolosudur.

Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te ticaretle uğraşırken kurduğu "Dişo Compani" şirketi bünyesinde bir de "TÜRK ANAÇ YAYINCILIK" faaliyetleri başlatmıştır. Bu yayıncılık faaliyetleri arasında önce çocuklar için kitaplar yayınlamıştır. Süreli yayın faaliyetleri de başlatan Nusret Dişo Ülkü Türk Anaç Yayıncılık adına; Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Türk Kalemeri (2002), Makedonya Türk Çevirmenler Birliği Çeviri Dergisi Türk Dilmaç (2002), Makedonya KKTC Dostluk Derneği Dergisi Türk Kıbrıs (2002) dergilerini çıkartmıştır. Nusret Dişo Ülkü bir de "Kardaş" adlı çocuk dergisi yayınlamıştır.

Biz bu bildirimizde şair-yazar ve yayıncı Nusret Dişo Ülkü'nün Kuzey Makedonya'da yayınladığı süreli yayınları (dergileri) tanıttığımız.

Anahtar kelimeler: Kuzey Makedonya, Nusret Dişo Ülkü, Nusret Dişo Ülkü'nün çıkarttığı dergiler, Türk Kalemeri dergisi, Türk Dilmaç dergisi, Türk Kıbrıs dergisi, Kardaş dergisi.

Giriş:

Nusret Dişo Ülkü Kimdir?

Nusret Dişo Ülkü, 1938 yılında Prizren’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğum yerinde yaptı.. Yazı ve şiir yazmaya daha okul sıralarında iken uğraşmaya başladı. İlk şiirlerini Üsküp’te çıkmakta olan “Sevinç” dergisinde ve “Birlik” gazetesinde yayınladı. Kosova’da Necati Zekeriya ile birlikte çocuklar için “Kuş” adlı çocuk dergisini çıkarttı. Kosova’dan Üsküp’e taşındığında bir ara “Sevinç” ile “Tomurcuk” dergilerinde ve “Birlik” gazetesinde çalıştı. Başta sadece şiir yazdı. Daha sonra hikâye de yazmaya başladı. Çocuklar için yazdığı ilk şiirlerini 1963 yılında “Çocuklarla Ağaçlar”, başlığı altında yayınladı. “Diyeceklerim” adlı bir şiir kitabı daha yayımlandı. Küçüklere yazmış olduğu şiirleri “Çocukların Elleri” kitabında topladı. 1972 yılında “Üçgen”, 1974’te “Ozan Güncesi” kitapları çıktı. Her iki kitapta da yetişkinler için yazdığı şiirlerine yer verdi. 1977’de “Tito Koçaklaması” şiirler, “Kara İsmet” hikâyeler 1978’de ve 1981’de “Dereden Tepeden” çocuklar için şiirler kitapları yayımlandı. Nusret Dişo Ülkü’nün birçok derlemeleri ve çevirileri var. Şiirleri ve çevirileri Türkiye’de de yayınlanmıştır. Nusret Dişo Ülkü halen Üsküp yakınlarında Dıraşova’da yaşıyor. Namik Efendi Eğitim Kültür ve Sanat Derneği, Nusret Dişo Ülkü’nün 80.Doğum gününde; 20 Mayıs 1017 tarihinde Gostivar’da Mustafa Kemal Atatürk İlkokulunda “Nusret Dişo Ülkü’ye Saygı” Programı düzenlemiş bu programda Nusret Dişo Ülkü okurlarıyla buluşup kitaplarını imzalamıştır. Bu etkinlikte Nusret Dişo Ülkü’nün hayatı sanatı ve eserleri ile ilgili konuşmalar da yapılmıştır.

Nusret Dişo Ülkü’nün Kuzey Makedonya’da Çıkarttığı Dergiler:

Yugoslavya’nın dağılmasından sonra 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Makedonya Cumhuriyeti, 2019 yılının başlarında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti adını aldı. Kosova’nın ve Makedonya’nın Yugoslavya Devleti bünyesinde bulunduğu süreçte Müslüman-Türk bir ailenin evladı olarak Kosova’nın Prizren şehrinde dünyaya gelen Nusret Dişo Ülkü’nün ilk şiirleri Üsküp’te çıkmakta olan Birlik gazetesinde ve Sevinç çocuk dergisinde çıkmıştır. Birlik yayınlarının önemli isimlerinden Necati Zekeriya’nın Üsküp’ten Kosova’ya gönderilmesi Nusret Dişo’nun yayıncılık hayatına adım atmasında önemli bir etken olmuştur. Kosova’da çocuklar için Kuş adlı bir dergiyi Necati Zekeriya ile birlikte çıkartmışlardır. Nusret Dişo Ülkü Üsküp’e taşındıktan sonra da Birlik Yayın etkinliği bünyesinde çıkmakta olan Birlik gazetesinin, Sevinç ve Tomurcuk çocuk dergilerinin, Sesler dergisinin hem yazarları arasında hem de çalışanları arasında yer almıştır. Onun emekliye ayrıldığı yıllar Yugoslavya’nın parçalanıp Makedonya’nın yeni ve bağımsız bir devlet olarak doğduğu yıllardır. Bu yıllar Makedonya’da Türkçe yayıncılık açısından geriye gidiş hatta bitiş yıllarıdır. İşte bu süreçte Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Makedonya’nın başkenti Üsküp’te ticaretle uğraşırken kurduğu “Dişo Compani” şirketi bünyesinde bir de “TÜRK ANAÇ YAYINCILIK” faaliyetleri başlatmıştır. Bu yayıncılık faaliyetleri arasında önce çocuklar için kitaplar yayınlamıştır. Süreli yayın faaliyetleri de başlatan Nusret Dişo Ülkü Türk Anaç Yayıncılık adına; Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Türk Kalemeri (2002), Makedonya Türk Çevirmenler Birliği Çeviri Dergisi Türk Dilmaç (2002), Makedonya KKTC Dostluk Derneği Dergisi Türk Kıbrıs (2002) dergilerini çıkartmıştır. Nusret Dişo ülkü bir de “Kardaş” adlı çocuk dergisi yayınlamıştır.

1. Türk Kalemeri

“Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Türk Kalemeri”, Nusret Dişo Ülkü tarafından 2002 yılında yayınlanmaya başlamıştır. Nusret Dişo Ülkü Dişo Compani “TÜRK ANAÇ” yayıncılık adına bu derginin hem sorumlu yönetmeni hem de yazı kurulu üyelerinden birisidir. Makedonya’nın başkenti Üsküp’te çıkan buderginin yazı kurulunda Türkiye’den Namık Kemal Zeybek ve Hayrettin Nuhoğlu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden İsmail Bozkurt, Kosova’dan da İskender Muzbeg bulunmaktadır.

Türk Kalemeri, her sayısında adeta birer özel sayı gibi çıkmıştır. Birinci sayısı (1 Ocak-31 Mart 2002) “Üç Kemaller: Namık Kemal, Yahya Kemal Beyatlı, Mustafa Kemal Atatürk” ağırlıklı bir sayıdır. Böyle olduğu için de derginin adının hemen üstünde Namık Kemal’in şu sözüne yer verilmiştir: İnsan topluluklarının gelişmesi her şeyden önce dil ve edebiyatların ilerlemesine bağlıdır.” Bu ilk sayıda Üsküplü Yahya Kemal Beyatlı ile ilgili yazılar ve onun şiirleri ağırlıklı olarak derginin sayfalarında yer alırken (s. 2-7; 26-31) Rıdvan Çongur ile yapılmış tarihî bir mülakata da yer verilmiştir (s. 8-14). İsmail Bozkurt’un mekân olarak Kıbrıs’ı anlattığı “Bir Gün Belki...” adlı romanını tanıtılıyor. Kamil Uğurlu’nun şiirlerine yer veriliyor ve Kamil Uğurlu Yahya Kemal Beyatlı Şiir Ödülü’ne aday gösteriliyor (s. 16-17). Bütün dünyanın tanıdığı ve dünyada en genç profesör olan Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu’nun “Yabancı Dille Eğitim İhanettir” başlıklı yazısı (s.18-21) mutlaka okunması ve üzerinde düşünülmesi gereken yazılardan biri. “Türkün Eşiği Türkçenin Beşiği Karamanoğlu Mehmet Bey” e ayrılmış iki sayfa (s. 24-25) ve Nusret Dişo Ülkü’nün Karamanoğlu Mehmet Beye Sunu başlıklı şiiri ve Kıbrıs Türk Şiirinin mihenk taşı Rauf Denктаş sayfası (s. 32) sadece okunmak için değil üzerinde düşünmek için hazırlanmış sayfalardır diyoruz. Buna Hayrettin Nuhoğlu’nun Türk Düşünce Hareketi” başlıklı yazısını da dâhil etmeliyiz (s. 23).

Türk Kalemeri dergisinin bütün sayılarını tek tek tanıtmak için ne vakit müsaittir ne de ortam. Bunun için biz derginin kapak yaptığı konuları saymakla yetineceğiz: “Dilde düşüncede, işte birlik” diyen Kıvrımlı İsmail Gaspıralı, çağ açıp çağ kapatan Türk Fatih Sultan Mehmed, Makedonya’da bir Türk ocağı ADEKSAM, Dilimizi ve dinimizi doğru anlamayı öğütleyen Hoca Ahmed Yesevî bu özel sayılar arasında yer almaktadır. Türk Kalemeri dergisinde Nusret Dişo ülkü, Makedonya Türklüğünü dünya Türklüğünün ayrılmaz bir parçası olarak görüyor ve gösterme gayreti içerisine giriyor; Türkiye ile birlikte Kıvrım, Tataristan, Musul- Kerkük, Gagauzeli ve Kıbrıs bütün yönleriyle ve tabii ki ağırlıklı olarak edebiyatlarıyla Türk Kalemeri2nin sayfalarına misafir oluyor.

24. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

GOSTİVAR - MAKEDONYA
03 MAYIS 2019

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
BİLDİRİLER	
1- Prof.Dr.Süleyman BAKI:“Üsküp Eski Belediye Reisi Salih Asım’ın Üsküp Tarihi ve Civarı Eseri”	7
2-Kenan OFLAZ: “Makadonya Topraklarının Yetiştirdiği Bir Kahraman: Köprülü’lü Hamdi Bey Ve Akbaş Olayı”	13
3-Dr. Altay Suroy RECEPOĞLU : “Prizren ve Civarında Alperen Yatırları”	25
4-Prof.Dr.Makbule SEBZİYEVA: “Nevruz Türklerin Bayramı”	40
5-Prof..Dr.Hayrettin İVGİN: “Kırgız Türkleri’nin Manas Destanı”	47
6-Prof.Dr.İpek FİTÖZ: “Mimari Tasarımda Kültür ve Çevre İlişkisi”	51
7-Doç.Dr. Osman EMİN: “Geleneksel Çocuk Oyunlarının Çocuğun Eğitimi ve Gelişimi Üzerindeki Etkisi”	58
8-Prof.Dr.Mahmut ÇELİK - Dr.Öğr.Üyesi Zeki GÜREL “Nusret Dişo Ülkü’nün Kuzey Makedonya’daki Süreli Yayın Faaliyetleri”	68
9-Prof.Dr.Mariya LEONTİK: “Türkçenin ve Makedoncanın Arasında Dil Köprüsü Kuran ‘Türkçenin ve Makedoncanın Karşılaştırmalı Dil Bilgisi’ Adlı Kitap”	77
10-Hatice GÖK: “Türk Kültürü Normları ve Yargılama”	84
11-Doç.Dr. Cem DOĞAN: “Kent Mobilyasında Kültür”	92
12-Dr.Çağrı YALÇIN: “Kütahya Evlerinin Sivil Mimari Örnekleri Üzerinden Analizi: Macar Evi Örneği”	103
13-Dr. Elif ÖZDOĞLAR: “Kültür ve İç Mekân”	112
14-Süleyman ŞENOL - Dr.Çağrı YALÇIN - Elif ÖZDOĞLAR: “Türkiye’nin Kültürel Mirasına Bir Analiz Aizonai Antik Kent”	121
15-Dr.Süleyman ŞENOL: “Mobilyanın Geçmişten Günümüze Gelişimi” ...	130
16-Dr. Haldun ŞEKERCİ - Alina Öznur İNAL SERT: “Türk Kültüründe Tulpar Motifi ve Seramik Sanatında Uygulamalar”	141
17-Dr. Haldun ŞEKERCİ – Dilara YILMAZ: “Kültürlerde Yedi Uyurlar Anlatısı ve Seramik Takı Uygulamaları”	152
18-Zeynep GÜRMAN: “Afyonkarahisar’da Eyer Yapımı”	163
19-Dr.Ülkü KÜÇÜKKURT: “Mardin El Sanatlarında Şahmeran Figürü” ...	172

NUSRET DIŞO ÜLKÜ'NÜN KUZEY MAKEDONYA'DAKİ SÜRELİ YAYIN FAALİYETLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Zeki GÜREL
(Türkiye)
Prof. Dr. Mahmut ÇELİK
(Makedonya)

ÖZET

Yugoslavya'nın dağılmasından sonra 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Makedonya Cumhuriyeti, 2019 yılının başlarında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti adını aldı. Nusret Dişo Ülkü, 1938 yılında Kosova'da bir Müslüman-Türk şehri olan Prizren'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğum yerinde yaptı. Yazı ile daha okul sıralarında iken uğraşmaya başladı. İlk şiirlerini Makedonya'nın başkenti Üsküp'te çıkan "Sevinç" dergisinde ve "Birlik" gazetesinde yayınladı. Üsküp'e taşındığında bir ara "Sevinç" ile "Tomurcuk" dergilerinde ve "Birlik" gazetesinde çalıştı. Başta sadece şiir yazdı. Daha sonra hikâye de yazmaya başladı. Çocuklar için yazdığı ilk şiirlerini 1963 yılında "Çocuklarla Ağaçlar", başlığı altında yayınladı. "Diyeceklerim" adlı bir şiir kitabı daha yayımlandı. Çocuklar için yazmış olduğu şiirleri "Çocukların elleri" kitabında topladı. 1972 yılında "Üçgen", 1974'te "Ozan Güncesi" kitapları çıktı. Her iki kitap da yetişkinler için yazdığı kitaplardır. 1977'de "Tito Koçaklaması" şiirler, "Kara İsmet" hikâyeler 1978'de ve 1981'de "Dereden Tepeden" çocuklar için şiirler kitapları yayımlandı. Nusret Dişo Ülkü'nün birçok derlemeleri ve çevirileri var. Şiirleri ve çevirileri Türkiye'de yayınlanmıştır. Nusret Dişo Ülkü halen Üsküp'te yaşıyor. Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de Üsküp Fahri Konsolosudur.

Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te ticaretle uğraşırken kurduğu "Dişo Compani" şirketi bünyesinde bir de "TÜRK ANAÇ YAYINCILIK" faaliyetleri başlatmıştır. Bu yayıncılık faaliyetleri arasında önce çocuklar için kitaplar yayınlamıştır. Süreli yayın faaliyetleri de başlatan Nusret Dişo Ülkü Türk Anaç Yayıncılık adına; Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Türk Kalemeri (2002), Makedonya Türk Çevirmenler Birliği Çeviri Dergisi Türk Dilmaç (2002), Makedonya KKTC Dostluk Derneği Dergisi Türk Kıbrıs (2002) dergilerini çıkartmıştır. Nusret Dişo ülkü bir de "Kardaş" adlı çocuk dergisi yayınlamıştır.

Biz bu bildirimizde şair-yazar ve yayıncı Nusret Dişo Ülkü'nün Kuzey Makedonya'da yayınladığı süreli yayınları (dergileri) tanıtacağız.

Anahtar kelimeler: Kuzey Makedonya, Nusret Dişo Ülkü, Nusret Dişo Ülkü'nün çıkarttığı dergiler, Türk Kalemeri dergisi, Türk Dilmaç dergisi, Türk Kıbrıs dergisi, Kardeş dergisi.

Giriş:

Nusret Dişo Ülkü Kimdir?

Nusret Dişo Ülkü, 1938 yılında Prizren'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini doğum yerinde yaptı. Yazı ve şiir yazmaya daha okul sıralarında iken uğraşmaya başladı. İlk şiirlerini Üsküp'te çıkmakta olan "Sevinç" dergisinde ve "Birlik" gazetesinde yayınladı. Kosova'da Necati Zekeriya ile birlikte çocuklar için "Kuş" adlı çocuk dergisini çıkarttı. Kosova'dan Üsküp'e taşındığında bir ara "Sevinç" ile "Tomurcuk" dergilerinde ve "Birlik" gazetesinde çalıştı. Başta sadece şiir yazdı. Daha sonra hikâye de yazmaya başladı. Çocuklar için yazdığı ilk şiirlerini 1963 yılında "Çocuklarla Ağaçlar", başlığı altında yayınladı. "Diyeceklerim" adlı bir şiir kitabı daha yayımlandı. Küçüklere yazmış olduğu şiirleri "Çocukların Elleri" kitabında topladı. 1972 yılında "Üçgen", 1974'te "Ozan Güncesi" kitapları çıktı. Her iki kitapta da yetişkinler için yazdığı şiirlerine yer verdi. 1977'de "Tito Koçaklaması" şiirler, "Kara İsmet" hikâyeler 1978'de ve 1981'de "Dereden Tepeden" çocuklar için şiirler kitapları yayımlandı. Nusret Dişo Ülkü'nün birçok derlemeleri ve çevirileri var. Şiirleri ve çevirileri Türkiye'de de yayınlanmıştır. Nusret Dişo Ülkü halen Üsküp yakınlarında Dıraşova'da yaşıyor. Namik Efendi Eğitim Kültür ve Sanat Derneği, Nusret Dişo Ülkü'nün 80. Doğum gününde; 20 Mayıs 1017 tarihinde Gostivar'da Mustafa Kemal Atatürk İlkokulunda "Nusret Dişo Ülkü'ye Saygı" Programı düzenlemiş bu programda Nusret Dişo Ülkü okurlarıyla buluşup kitaplarını imzalamıştır. Bu etkinlikte Nusret Dişo Ülkü'nün hayatı sanatı ve eserleri ile ilgili konuşmalar da yapılmıştır.

Nusret Dişo Ülkü'nün Kuzey Makedonya'da Çıkarttığı Dergiler:

Yugoslavya'nın dağılmasından sonra 1991 yılında bağımsızlığını ilan eden Makedonya Cumhuriyeti, 2019 yılının başlarında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti adını aldı. Kosova'nın ve Makedonya'nın Yugoslavya Devleti bünyesinde bulunduğu süreçte Müslüman-Türk bir ailenin evladı olarak Kosova'nın Prizren şehrinde dünyaya gelen Nusret Dişo Ülkü'nün ilk şiirleri Üsküp'te çıkmakta olan Birlik gazetesinde ve Sevinç çocuk dergisinde çıkmıştır. Birlik yayınlarının önemli isimlerinden Necati Zekeriya'nın Üsküp'ten Kosova'ya gönderilmesi Nusret Dişo'nun yayıncılık hayatına adım atmasında önemli bir etken olmuştur. Kosova'da çocuklar için Kuş adlı bir dergiyi Necati Zekeriya ile birlikte çıkartmışlardır. Nusret Dişo Ülkü Üsküp'e taşındıktan sonra da Birlik Yayın etkinliği bünyesinde çıkmakta olan Birlik gazetesinin, Sevinç ve Tomurcuk çocuk dergilerinin, Sesler dergisinin hem yazarları arasında hem de

çalışanları arasında yer almıştır. Onun emekliye ayrıldığı yıllar Yugoslavya'nın parçalanıp Makedonya'nın yeni ve bağımsız bir devlet olarak doğduğu yıllardır. Bu yıllar Makedonya'da Türkçe yayıncılık açısından geriye gidiş hatta bitiş yıllarıdır. İşte bu süreçte Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te ticaretle uğraşırken kurduğu "Dişo Compani" şirketi bünyesinde bir de "TÜRK ANAÇ YAYINCILIK" faaliyetleri başlatmıştır. Bu yayıncılık faaliyetleri arasında önce çocuklar için kitaplar yayınlamıştır. Süreli yayın faaliyetleri de başlatan Nusret Dişo Ülkü Türk Anaç Yayıncılık adına; Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Türk Kalemeri (2002), Makedonya Türk Çevirmenler

Birliği Çeviri Dergisi Türk Dilmaç (2002), Makedonya KKTC Dostluk Derneği Dergisi Türk Kıbrıs (2002) dergilerini çıkartmıştır. Nusret Dişo ülkü bir de "Kardaş" adlı çocuk dergisi yayınlamıştır.

1. Türk Kalemeri

"Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi Türk Kalemeri", Nusret dişo Ülkü tarafından 2002 yılında yayınlanmaya başlamıştır. Nusret Dişo Ülkü Dişo Compani "TÜRK ANAÇ" yayıncılık adına bu derginin hem sorumlu yönetmeni hem de yazı kurulu üyelerinden birisidir. Makedonya'nın başkenti Üsküp'te çıkan buderginin yazı kurulunda Türkiye'den Namık Kemal Zeybek ve Hayrettin Nuhoğlu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden İsmail Bozkurt, Kosova'dan da İskender Muzbeg bulunmaktadır.

Türk Kalemeri, her sayısında adeta birer özel sayı gibi çıkmıştır. Birinci sayısı (1 Ocak-31 Mart 2002) "Üç Kemaller: Namık Kemal, Yahya Kemal Beyatlı, Mustafa Kemal Atatürk" ağırlıklı bir sayıdır. Böyle olduğu için de derginin adının hemen üstünde Namık Kemal'in şu sözüne yer verilmiştir: İnsan topluluklarının gelişmesi her şeyden önce dil ve edebiyatların ilerlemesine bağlıdır." Bu ilk sayıda Üsküplü Yahya Kemal Beyatlı ile ilgili yazılar ve onun şiirleri ağırlıklı olarak derginin sayfalarında yer alırken (s. 2-7; 26-31) Rıdvan Çongur ile yapılmış tarihî bir mülakata da yer verilmiştir (s. 8-14). İsmail Bozkurt'un mekân olarak Kıbrıs'ı anlattığı "Bir Gün Belki..." adlı romanını tanıtıyor. Kamil Uğurlu'nun şiirlerine yer veriliyor ve Kamil Uğurlu Yahya

Kemal Beyatlı Şiir Ödülü'ne aday gösteriliyor (s. 16-17). Bütün dünyanın tanıdığı ve dünyada en genç profesör olan Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu'nun "Yabancı Dille Eğitim İhanettir" başlıklı yazısı (s.18-21) mutlaka okunması ve Karamanoğlu Mehmet Bey" e ayrılmış iki sayfa (s. 24-25) ve Nusret Dişo Ülkü'nün Karamanoğlu Mehmet Beye Sunu başlıklı şiiri ve Kıbrıs Türk Şiirinin mihenk taşı Rauf Denктаş sayfası (s. 32) sadece okunmak için değil üzerinde düşünmek için hazırlanmış sayfalarımızdır diyoruz. Buna Hayrettin Nuhoglu'nun Türk Düşünce Hareketi" başlıklı yazısını da dâhil etmeliyiz (s. 23).

Türk Kalemeri dergisinin bütün sayılarını tek tek tanıtmak için ne vakit müsaittir ne de ortam. Bunun için biz derginin kapak yaptığı konuları saymakla yetineceğiz: "Dilde düşüncede, işte birlik" diyen Kırmı İsmail Gaspralı, çağ açıp çağ kapatan Türk Fatih Sultan Mehmed, Makedonya'da bir Türk ocağı ADEKSAM, Dilimizi ve dinimizi doğru anlamayı öğütleyen Hoca Ahmed Yesevî bu özel sayılar arasında yer almaktadır. *Türk Kalemeri* dergisinde Nusret Dişo ülkü, Makedonya Türklüğünü dünya Türklüğünün ayrılmaz bir parçası olarak görüyor ve gösterme gayreti içerisine giriyor; Türkiye ile birlikte Kırm, Tataristan, Musul- Kerkük, Gagauzeli ve Kıbrıs bütün yönleriyle ve tabii ki ağırlıklı olarak edebiyatlarıyla Türk Kalemeri'nin sayfalarına misafir oluyor.

2. Türk Dilmaç

Türk Dilmaç Makedonya'da Türkçe Edebiyat Çeviri Dergisi'nin birinci sayısı Ocak-Şubat 2002'de üsküp'te tabildot boy sekiz sayfa olarak birinci hamur kağıda basılı olarak yayınlanmıştır. Dişo Companya "Türk Anaç" yayıncılık adına sahibi Nusret Dişo Ülkü'dür. Makedonya çevirmenler Birliği Ogleđalo (Ayna) Yayıncılık adına da Taşko Şirilov'dur. Yayın Kurulunda ise Makedonya'dan Nusret Dişo Ülkü ile Taşko Şirilov ve İlhami Emin bulunmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden Mehmet Kansu ile Bulgaristan'dan İsmail Çavuş da diğer yayın kurulu üyeleridir.

Derginin ilk sayısının ilk sayfasında "Başlarken Birkaç Söz" başlığı altında yazılanları önemine binaen buraya almak istiyoruz:

"Çeviri dünyasını içeren dergimizin başta gelen amacı, her yanı ve her yönüyle tüm yazın türü ürünlerini, yazını uğraş bildiği çevirmen ve yazın erlerini, yazınsal değerleri, yazın kuramı da dahil, yaratıcı birliktişileri, bazen karşılıklı olarak çeviri yoluyla yazın severlere tanıtmak olduğu gibi yukarıda sözü geçen bu olası günöbirlik hazır hazineleri yakından tanımaktır aynı zamanda. Ayrıca çeviri uğraşının da hepimizin bildiği yazının ayrılmaz bir parçası olduğunu, daha doğrusu yazının bir bütünü oluşturduğunu tanımlasa gerekir.

Adından da anlaşılacağı ve yazınsal çevirim içerikli özge yazılardan görüleceği gibi çeviri dünyasına açık konumlu güncemizin öz, biçim ve içinde bulunduğumuz engin çevreyi kapsayan bir ortamda dünya ekinç olaylarını ve

yazın akımlarını kıvamının genel geriliminde çeviri yoluyla kamuoyuna iletip yansıtmakla yükümlüdür”

Türk Dilmaç'ın birinci sayısında Makedonyalı Türk yazarlardan Nusret Dişo Ülkü, İlhami Emin, Mustafa Karahasan, Türkiyeli yazar ve şairlerden Ömer Kayaoğlu, Kamil Uğurlu, Kıbrıslı Mehmet Kansu, Makedon yazarlardan Blaje

Koneski, Bojin Pavloski'nin yanı sıra Nobel Edebiyat Ödülü, Makedon Yazarların Jübilest hakkında yazılara yer verilmiştir. İki dilli şiirler ise dikkatlerden kaçmamaktadır.

Türk Dilmaç'ın ikinci sayısında ise dergin adının üstünde "Türkün Sesi Türkçedir. Yüreğidir Türk, Türk Türkçedir" yazısı dikkati çekiyor. Bu sayıda yazı kuruluna yeni isimlerin eklendiğini görüyoruz. Bunlar şunlardır: Türkiye'den Uygur Tazebay, Hüsamettin Sönmez, Gündoğ Kayaoğlu, Makedonya'dan ise Luan Starova. Dergi bu sayıda on altı sayfa çıkmıştır. Bu sayıda; Ömer Kayaoğlu "Çağımızın ozanı" olarak takdim edilirken, Nazım Hikmet, Necati Zekeriya, Dr. Halit Şaban, Esat Bayram, İsmail Çavuş ve Luan Starova hakkında yazılara yer

verilirken Kıbrıstaki Türk varlığına özellikle dikkat çekilmek istenmiştir. Bu bağlamda Kıbrıs Türklerinin lideri Rauf Denktaş şair kimliğiyle tanıtılmış, KIBATEK Kıbrıs-Balkanlar-Avrasya Türk Edebiyatı Vakfı'nın Gazi Magosa'daki merkez binasının açılışına ve vakıf başkanı İsmail Bozkurt'un da bir yazısına yer verilmiştir. Türk Dilmaç dergisinde üzerinde durulan konulardan birisi de Makedonya'da Türkçe ders kitaplarının ve çocuklar için materyal niteliğindeki basılı malzemenin Makedoncadan Türkçeye çevirisindeki aksaklıklardır.

Türk Dilmaç'ın Aralık 2002'de çıkan üçüncü sayısında Türk Dilmaç adının üstünde Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözüne yer verilmiştir: "Kıbrıs'ta Türkün sesi sönmemelidir." Derginin bu sayısı Kıbrıs özel sayısı niteliğindedir. Kıbrıs Türkünün lideri Rauf Denktaş'ın derginin kapağında yer alan şu vasiyeti de oldukça önemlidir: "Ben ölsem dahi şunu unutmayınız; egemenliğimize sahip çıkınız. Egemenliğimize sahip çıkmazsanız, halkımıza çok büyük kötülük yapmış olursunuz, Türkler Kıbrıs'tan arınmış olur. O vakit, Girit misali Kıbrıs Yunan olur. Dolayısıyla egemenlik esastır. Egemenliğe sahip olunuz. Bu benim daima söylediğimdir. Öldükten sonra da kulaklarda kalmasını isterim."

Yine kapakta yer alan bir vasiyet: “ulusuma sesleniyorum, efendiler, Kıbrıs düşman elinde bulunduğu sürece bu bölgenin ikmal yolları tıkanmıştır. Kıbrıs’a dikkat ediniz. Bu ada bizim için önemlidir.” Mustafa Kemal Atatürk.

Makedonya’da yaşayan Müslüman bir Türk olarak Nusret Dişo Ülkü’nün Kıbrıs davasını böylesine doğru anlamış olması ve anlatmaya çalışması da her türlü takdirin üzerindedir diye düşünüyoruz.

“Kıbrıs davası, benim davam. Benim, senin, hepimizin. Kıbrıs davası, bizim davamız. Bizim, sizin, hepimizin. Kıbrıs davasına hepinizi çağırıyoruz çünkü bu davada ben varım siz varsınız. Yalnız siz varsanız

azsınız, ben de varım biz de varız.” Makedonya, Aralık 2002 Nusret Dişo Ülkü

Türk Dilmaç dergisi, dördüncü sayısından itibaren (Yıl: 2, Sayı: 4, 1 Ocak-31 Mart 2003) *Türk Kalemeri* dergisi ile birlikte çıkmıştır. Yani iki taraflı bir dergidir; derginin bir tarafı *Türk Kalemeri*’dir diğer tarafı ise *Türk Dilmaç*’tır.

3. Türk Kıbrıs

Nusret Dişo Ülkü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin de Üsküp Fahri Konsolosudur. Nusret Dişo Ülkü aynı zamanda Makedonya’da Makedonya KKTC Dostluk Derneği’nin de kurucu başkanıdır. Bu derneğin faaliyetleri çerçevesinde *Türk Kıbrıs* adlı bir dergi de çıkartmıştır. *Türk Kıbrıs*’ın birinci sayısı 1 Ocak-Aralık 2002 tarihinde çıkmıştır. Derginin kapağında *Türk Kıbrıs* adı üstünde Dr. Fazıl Küçük’ün şu sözü yer almaktadır: Türk her şeye tahammül eder, ama milliyet ve onuruna saldırılmasına asla.”

Derginin ilk sayısının kapağında 30 Aralık 1963’de Kıbrıs’ta Rum çetelerinin yaptığı katliama özel olarak dikkatler çekilmek istenmiştir. Kıbrıs’ta zaman içerisinde Türklerin uğradıkları insan hakları ihlalleri dile getirilmeye çalışılmış bu konuda Muratağa, Sandallar ve Taşkent katliamları başta olmak üzere pek çok vahşet gözler önüne serilmiştir. TMT Türk Mukavemet Örgütü’nün kuruluşunda ilk katılanlardan olan Kıbrıslı Mehmet Karagözlü’nün kızı Ayşen Dağlı’nın 2 Ocak 2002’de Lefkoşa’da kaleme aldığı “Kara Gözlü Mehmet Efe” başlıklı şiiri dikkatle okunmaya değer (s.10). Derginin 8-9 sayfalarında Rauf Denктаş’ın sanatının 60. Yılı olduğuna dikkat çekildikten sonra Rauf Denктаş’a “Barış Şiir Ödülü” verildiği ve ödülünün de 28 Şubat 2003’de Lefkoşa’da makamında kendisine takdim edileceği belirtilmiş. Aynı sayfalarda Rauf Denктаş’ın 15 Ağustos 1964’de kaleme aldığı “Erenköy Destanı” başlıklı uzunca manzumesi yer almaktadır.

Rauf Denктаş’ın “... Ama Ölmez Adı Büyük” başlıklı yazısında anlattığı (s.7) Dr. Fazıl Küçük Kıbrıs davası için bakınız ne diyor: “Ey Kıbrıs Türkü; bu

kadar yıldır çektiğimiz acı, gördüğümüz zulümlerden olsun ibret al. Anlamalıyız ki, kendi ciğerimizi kendi yağımızla kavurmaktan başka çaremiz kalmamıştır. Bizim rehberimiz yalnız Anavatanımız olacaktır. Unutma ki, tarihin bile şimdiye kadar şahidi olmadığı kahramanlıklar yaratan bir milletin ahfadısın” (s.7)

4. Kardeş Çocuk Dergisi

“Hadi Hayırlısı olsun sevgili çocuklar, hepinize kolay gelsin Elele verilirse yapılamayacak şey kalmaz. Her şey imece ile olur. Bu işler yazarıyla çizeriyle öğretmeniyile öğrencisiyle gerçekleşir. Anababaları da buraya ekleyebiliriz... Bunun dışında herkes saygın bir okuyucudur. Ne var ki, işbirliği yapacak olanlara da gereksinimiz vardır. Kapılarımız ardına kadar açıktır. Her tür işbirliğine çağırıyoruz.

Memnuniyetle haber veriyoruz ki, en büyük resmi işbirliğimiz şimdiye kadar okul kitaplarımızın basıldığı ‘Prosvetno Delo’ çerçevesindeki 60 yıl kadar çok eskiden dergilerimizin yayımlandığı ‘DetskaRadost’ birlikteliğinde çıkacağız. Demek ki uzmansal yuvamıza dönüyoruz. Hadi hepinize kutlu olsun. Başarıya ulaşacağımıza inanıyoruz. Dergicilikteki sıkıntımız her zaman için ortadan kalkıyor. Zamanla dergiler çerçevesinde yardımcı edebiyat ders kitapları sorunu da halledeceğiz. Sonra askıda kalan okul ders kitaplarına sıra gelecektir. Öyle ki iki üç yılda bu çaresizliğimiz ortadan kalkmış olacaktır. Böylece başarılı gecen eski

halimize geleceğiz.

Öngörüldüğü başlıca Eğitim Bakanlığının programına göre çalışılacaktır. Bu arada en büyük ağırlık edebiyata verilecektir. Savsaklanan yerli edebiyatımız da körüklenecek, eski güçlü duruma dönüşecektir. Doğa ve toplum, matematik, Türkçe dersleri yanı sıra trafik konularına, çocuk yazılarına yer verilecektir. Görüldüğü gibi karşınızda zengin bir sayıya tanık olacaksınız. Dergiyi okumadan edemeyeceksiniz. Bir bakıma okuma kitabınız olacaktır. Hayırlı okumalar şimdilik. Gelecek sayımızda buluşmak üzere bereketli bir ay dileriz.”

Kardeş dergisi, 23 Mayıs 2007’de yayınlanan birinci sayısında “Sizinle Baş başa” başlıklı yazısında okurlarına bu açıklamaları yapıyor (s.2). Bu açıklamalardan da anlaşılıyor ki, Kardeş çocuk dergisi, Prosvetno Delo Yayınevinin Makedonca çıkarttığı Detska Radost çocuk dergisinin Türklere yönelik olarak çıkarılacak bir ürünüdür. Dergi, renkli baskı, kuşe kâğıda, 36 sayfa olarak çıkmıştır.

24. ULUSLARARASI TÜRK KÜLTÜRÜ SEMPOZYUMU

adına alenen teşekkürü bir borç biliyoruz. Bizi sabırla dinlediğiniz için de sizlere de teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Zamanında bir boşluğu doldurduğuna inandığımız bu dergilerin; çocuk dergisi Kardeş hariç tamamının yazışma/haberleşme adresi şudur: Mariya Kiri 27, Üsküp (Skopje), faks 00389 92 792 227.

KAYNAKÇA

- Gürel, Zeki "Türklüğün Özü Öbeği Olan Üsküp'te Bir Türk Kalemeri: Nusret Dişo Ülkü", Yeni Balkan Gazetesi, Üsküp-Makedonya 20 Haziran 2016, Yıl: 12, Sayı:615, s. 10.
- Gürel, Zeki-Mahmut Çelik (2019) "Kuzey Makedonya'da Yayınlanan Türkçe Çocuk Dergileri", Uluslar arası Türklerin Dünyası Sempozyumu-3, Antalya 12-14 Nisan 2019 (Yayınlanmamış bildiri).
- Kardeş Dergisi Koleksiyonu, Üsküp 2007.
- Kaya, Fahri (2015) "Makedonya'da Türkçe Yayın Hayatı", Yrd. Doç. Dr. Nazlı Rânâ Gürel-Yrd. Doç. Dr. Zeki Gürel; Fahri Kaya Hayatı Sanatı Eserleri, Üsküp 2015, s. 276-304, Yeni Balkan Yayınları.
- Türk Kalemeri Dergisi Koleksiyonu, Üsküp 2002-2004
- Türk Dilmaç Dergisi Koleksiyonu, Üsküp 2002.
- Türk Kıbrıs Dergisi Koleksiyonu, Üsküp 2002.